
Czym jest artykuł naukowy i czy każdy doktorant musi go przygotować?

Rzetelne i niezależne badania naukowe stanowią podstawę rozwoju naszego społeczeństwa. Od XVII wieku badacze i myśliciele zastanawiają się, co jest celem prowadzenia badań naukowych. W zależności od epoki i dominującego paradygmatu, jako główne cele nauki wyróżniano między innymi poprawę losu człowieka na Ziemi lub poszukiwanie dobrych wyjaśnień dla wszystkiego, co według nas potrzebuje wyjaśnienia. Jednak należy sobie zadać pytanie, co by się stało, gdyby każdy z naukowców zostawił swoje odkrycia dla siebie? Po co nam nauka, jeżeli nie mamy możliwości podzielenia się nią z resztą społeczeństwa? Z tego powodu powstało wiele różnych metod rozpowszechniania odkryć naukowych. Jedną z nich jest tworzenie i publikowanie artykułów naukowych.

Zgodnie z definicją znajdującą się w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. (Dz.U. 2019 poz. 392) w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej, artykuł naukowy jest to recenzowany artykuł opublikowany w czasopiśmie naukowym albo w recenzowanych materiałach z międzynarodowej konferencji naukowej. Artykuł przedstawia określone zagadnienie naukowe w sposób oryginalny i twórczy, problemowy albo przekrojowy. Dodatkowo jest opatrzony przypisami, bibliografią lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym. Celami nadrzędnymi artykułów naukowych jest upublicznianie własnej i oryginalnej pracy badawczej oraz recenzowanie badań prowadzonych przez innych. Obecnie artykuły mają kluczowe znaczenie dla rozpowszechniania wiedzy i ewolucji współczesnej nauki. Aby osiągnąć swój cel, artykuły muszą efektywnie przekazać wiedzę. Należy położyć nacisk, aby artykuły były bardzo czytelne, jasne, dokładne i zwięzłe. Jest to szczególnie istotne w naukach ścisłych, gdzie rozbudowane porównania i metafory, dedykowane dla tekstów nauk humanistycznych, mogą zniekształcać obraz publikacji.

Kluczową sprawą jest również specyficzny układ artykułów naukowych. Celem przykładu wskazać można, że artykuły opisujące prace eksperymentalne są często ułożone chronologicznie w pięciu sekcjach (skr. IMRaD): wprowadzenie (Introduction), metodyka badawcza (Methods), wyniki przeprowadzonych badań (Results) oraz dyskusja nad uzyskanymi rezultatami (Discussion). Taki schemat organizacji publikacji naukowej opisany jest w instrukcjach dla autorów w dużej części prestiżowych czasopism naukowych, przy czym inne czasopisma i związane z nimi rodzaje artykułów mogą wymagać stosowania odmiennej struktury.

Dlaczego zatem struktura artykułu jest tak ważna? Niewątpliwie z uwagi na to, że zazwyczaj wstępnie zweryfikowane artykuły naukowe trafiają do recenzentów, którzy pomagają redaktorowi czasopisma zdecydować, czy dany artykuł nadaje się do publikacji. Umiejętny wybór struktury artykułu oraz jego czytelność, pozwalają na zwiększenie szans opublikowania artykułu.

Dodatkowo, po opublikowaniu nasz artykuł musi być na tyle przystępny i interesujący dla czytelników, aby mogli wyciągnąć interesujący ich fragment oraz go zacytować. Dlatego artykuły nie tylko mają przedstawić relację z naszych prac, ale również przekonać odbiorców, że nasze badania są innowacyjne, interesujące, oraz mają istotny wpływ na reprezentowaną dyscyplinę naukową. Z tego powodu należy w logiczny sposób podkreślić główne elementy przygotowania artykułu takie jak motywację do pracy, nowość, kluczowe wyniki oraz wnioski, jakie wynikają z naszych badań.

Wiedząc, czym jest artykuł naukowy, z czego się składa i czym się charakteryzuje, rodzi się pytanie – czy każdy doktorant musi go przygotować? Odpowiedź na to pytanie znajdziemy w art. 186. ust. 1. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 742 ze zm.). Zgodnie z nim, stopień doktora nadaje się osobie, która posiada:

- 1 artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
- 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, albo rozdział w takiej monografii, lub
- dzieło artystyczne o istotnym znaczeniu.

Wynika z tego, iż aby otrzymać tytuł doktora, nie jest konieczne wykazanie posiadania co najmniej 1 artykułu naukowego. Ustawodawca bierze także pod uwagę autorstwo monografii naukowej lub dzieła artystycznego o istotnym znaczeniu.

Jest to szczególnie istotne dla osób reprezentujących dziedziny naukowe, w których publikowanie artykułów naukowych nie jest tak częste. Przykładami mogą być dziedziny nauk humanistycznych i sztuki, w których często stosowaną praktyką jest wykazywanie dzieł artystycznych (np. utwory muzyczne, utwory literackie lub obrazy) jako podstawowe osiągnięcie naukowe warunkujące spełnienie wymagań podstawowych. Należy również pamiętać, iż spełnienie minimalnych ustawowych wymagań, może nie być wystarczające, aby otrzymać tytuł doktora. Jest to spowodowane możliwością postawienia dodatkowych wymagań od doktoranta przez jednostkę macierzystą. Przykładem takiej praktyki może być dodawanie do programu kształcenia konieczności opublikowania określonej liczby artykułów naukowych o wskazanej punktacji ministerialnej (np. każda publikacja o wartości min. 40 punktów, łącznie za min. 100 punktów).

Podsumowując, artykuły naukowe stanowią podstawowe narzędzie naukowca do rozpowszechniania rezultatów swoich badań. W wielu dyscyplinach jakość i liczba publikacji naukowych jest wyznacznikiem statusu naukowca, a tworzenie kolejnych prac badawczych umożliwia rozwój kariery, a czasem nawet przetrwanie w annałach nauki, w której często panuje przekonanie – publikuj lub giń (eng. publish or perish). Jako autor kilkunastu artykułów szczerze polecam, chociażby próbę napisania takiego artykułu. Uważam, że ich przygotowanie daje mi możliwość podzielenia się moimi badaniami ze środowiskiem naukowym oraz pozwala mi na ewaluację moich wyników, oraz rozwój sylwetki naukowej. Na zakończenie, krótka rada ode mnie: Eksperymentujcie, piszcie i publikujcie! (kolejność chyba nie ma tutaj znaczenia)

AUTOR:

mgr inż. Adam Olszewski

Data publikacji artykułu:
19.02.2024